20-ter Jahrgang Nr. 18. Jüdische Pester Zeitung. Freitag, 10 Feber. 1888.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Waitzner-Ring Nr. 8.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 10 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 5 Guld. — kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 50 kr. ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס ארגאן. ערשיינט וואכענטליך דרייִמאל.

רעדאקציאָן אונד אדמינים־
טראציאָן בפינדען זיך:
בודאפעסט,
וואיטצנערגאַסע נר. 8.
פראנומעראציאָנס־פרייס:
פיר אסטערייך־אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדן אסט. וו.
האלביעהריג 4 גולדן אסט. וו.
פיערטעלייעהריג 2 גולדן אסט. וו.
פיר אויסלאנד
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ק. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ק. וו.
פיערטעלייעהריג 2 גולד. 50 קר. ק. וו.
פראנומעראציאָנען
ווערדען יעדען טאג אנגענומען.
אנזאגען ווערדען
נאך אויפלעגענדעם טאריף בערעכנעט.

בודאפעסט פרייטאג, כה׳ שבט, תרמ״ח. Erscheint wöchentlich dreimal. וואנצינגסטער יאהרגאנג נר. 18 1888

צור לאגע.

דיא רעדע ביסמארקס איבר דער אלליאנץ־פערטראג צווייפלט דייטשלאנד אונד אסטערריך־אונגארן בעהערשען דיא פאליטישע לאגע. אונד זאיאהל דער דייטשע רייכס־קאנצלער, אלס גראף אנדראשי ערלאבט צוכען דער פערערונג פאן אללען זייטען. אללע וועלט איז דורך דיא רעדע בוסמארקס אונד דורך דען אנדאכט דעם פערטראגעס בעפריעדיגט. נור נעבן רוססלאנד. דיא רוססישען צייטונגען, גען דיא פערטראגעס פערטראגעס איינגראבהייט; דיא אן דעם ערגעסט דער לאגע נעבען אונדערע.

בוסמארקס רעדע ווירד איך אנסטאט פאן אונגארישער זייטע ווענינער פריעדליך מעגען געשאה. ווי האבען גלייך פאן דער וועלבען דען אנדרוקק עמפפאנגען אונד פערדאלמעטשטן דאס דער קאנצלער ווילל דען פריעדען בעטאנטע. אבער זיך דער קריעגסגעפאהר נעבן פערשווינדען קאנגע. דיעזע אנזיכט איך ווענעטן נאך נעבן בעדאנען, רוססלאנד ווענעטן דיעזע טריפפענאהריפונגען פארט אונד רוסעטע מיט פרעשען אייפער.

דיא פאנצאוויעגען צווייטענען ערגריפפען ווענעטן אלס ואנסטן פארטיא פיר רוססלאנד. אן פראנקרייך מאכטע זיך איבערהייפט אין דען לעטצטען טאגען דיא רוססענפרייונדליכע שטראמונג ווייטער שטארק בעמערקבאר אונד פינדעט דאדורך לייכטן אויסדרוקק. דאס דער מארפאיידונגס פראקעדע איז ווענען צו פרייגיג קרוגעכט אונד מיט דען רוססישען פערטרעטערן אין פאריז אויפפאללענד קאקעטטירט. דאס איז נעבן צו אונטערשאטצען. ווען מאן בעדענקט, דאס פראנקרייך מאכטע דיא אנשטרענגונגען אונד אויפאפערונגען איז מאן נאכדענקען דאס אנדענקען דעם פרעמדען אונד דעם אנדרעהמען אונד אבגעהאלטען אונד אבגעלעגען אונד אבגעלעגען אונד אבגעלעג

דער ליצענץ רעקורז ערגריפען ווערדן. אין בײ-דען פאללען איז דער רעקורז בײא דער צישוואנ-דינגען פינאנצרעגעציאן אינגעריכטן.

(דער פאלשע גראף ווענק-ה״ים.) ווער האבען זיינערצײט דאריבער מיט-טהיילונג געמאכט, דאסס דער האנדלונגס-געהילפע אויף גאלדענער גרענזע וזך אין פערשטערבענען פראוינצשוארטען אונגארנס אונד אויך אין בוקא, פעסט פיר אינען גראפען וועגקהרים איינאנד, אונטער ווילכעם נאמען עס אזהם געלאנג, לײכט-גלײבגען פעזאנען גלד אונד וואארען תערוים-צילאקקען. דיעזער האכשטאפלער, דער עלעגאנט אויפטראט, דער עס פערשטאנד, זיך אין אונזערען צו נעמען אונד דער זיך אויך אין אריסטאקראטישע קרייזע דראנגט, ווארדע אין ערלויא עזנ-לאיפט. בײא אינעם שפאצער-ריטט, דען ער מיט מערערען קאוואלירען אונטערנאהם, שטעלל-טע עס זיך נאמלוך תערוים, דאסס דער פערטיינט-ליכע גראף וועגהרים נאר נכט ריטען קאנגע. דעם בולדעטע דען ערסטען פערדאכטסגרונד געגען אזהן, דער גאן נאך אונד צוגלייך פאללטאנרינגען עזנ-דעקקונג. דיעזער שווינדעלגען פיהרטע, אם לעצט-טען פרײטאג, פאנד דיא שלוסספערהאנדלונג געגען דען פאלשען גראפען אונד אלליער קאנגע-ליכען גערכטסהאפע שטאטט. אויף נאלדבערגער ווארדע וועגען מעהרפאכער בעטרוגספאקטען אונד וועגען בעזעטצונג פאלשער נאמען צו דרײא ערען קערקערפערארטהיילט. דער שטאטפאנוואלט אונד דער פערארטהיילטע אפ-פעללירטען.

קאל אטוואש אבער דאס דויעל.

קאל אטוואש האט אן דיא ארזיאקאטש-קאממער אינע אינגאבע געריכטעט. אין וועלכער ער ווינ האלטונג גענגאבער דער דויעלפאדרד-רונג וואראוס קאללעגט. אין דיעזער שרעפט שיל-דערט אטוואש דען אבפערדאלט אויספירליך, אונדעם ער דיא טהאטאבע אנפירט. דאסס דיא בײדערזײטיגען פערטרעטער — אטוואש אונד וואראוס — דיא ערקלארונג אבגעגעבען האבען, דאסס דער ארזיאקאט דאזיר, וואס ער אלס אל-מער פאר גערעכט געטראן געאגט האט, פרײוואט גענגטוואונג צו געבען נכט פערפאלגט-מעט אויטט.

דאנן הינסטס עס אין דיעזער אינגאבע אינטער אנדערעם: „בײא איממער איך אבער דאס דויעל

לײנערלײא פערארדנונג אנצונעהמען, שיין נכט אם גע-רינגסטען גענוגט, דען בעזעהרען דעם פאלאזינס פאללנ צו לײסטען.

ער לעגט דאהער דאס קאנגליכע האנדלונגען בײא זײטה, דיא עושרעפ דעם פאלאזינס אבער שיקקט ער אונגראפפגעם צוריק אונד ועצט זיין בעגאנגענעם שפיעל פאָרט.

דער פאלאזין ערקאנגט דאריום, דאס פעללאטשעט זײנען דײסטען ווערדשאנד פערראפפגעט אונד אונ-געעפעלליכקײט אויף אונגעזעצליכקײט הײסט אונד ווײנ אם 14. מא דען קאמפסאל. דיאבאוסטי דאהין אן, דאסס ער יעללאטשעט אונד דיא הײסט דיעגם אנהאנ-געם יאפאָרט דעם מאיעסטאטסגרעכטיגקײט אונד דעם האב-פערראפפט אנקלאגען אונד זײנער מיטשאלדיגען ווערדען עגשלדיגען זאָרגען. ווער זײנען פערהרגנגען אויך פיר דיא פאללנ געהאָרנאם צו לײסטען זיך עדרײטטען ווערדע, דיא אלס מיטשולדיגער גלײכפאללס אין אנקלאגעגעשאנד צו פערזעטצען. פערנער בעפאהל ער, דאסס דיא פאן דעם באנגס עגראנגטען בעאמטען אבגעזעטצט אונד דיא נעזעטצליכען אָרגאנע ווערדע אין אחיע אמטער אײנגע-פיהרט ווערדען יאללשען. צוגלײך בעפרוגט ער דען קאנג-ליכען קאמפסאל פראָקוראטור מיט דער אפפעגנוואלט דעם באנגס.

דיא אינוואהנער אונאסס אנטוואָרטעטען הויעגיג אם 15. מאי דאסס, דאסס דיא דאס בירלנגס דעם פאלאָ-טינס פערבראנגטען.

פערלאָזונג

דער טירקען-לאוז.

בײא דער אם 1. ד. פאָרגענאמטענען צעהונג פיער דער הויפטטרעפפער מיט 300,000 פראנקס אויף נו׳ 676911 אונד דער צווײטע טרעפפער מיט 25,000 פראנקס אויף נו׳ 49600 פערגער געוונגען: יע 10000 פראנקס נו׳ 265024 אונד 314635.

געשאפטסבעריכט.

געטרײדע-געשאפט. ווײצען וואר געפעלן מעסיג צו מארגסט נעבראכט. דיא קוספרוס יואר נים, — פרײזע וארען אום 5 קר. הארער.

ווײצען, מחיים: 100 מעשער׳ 81,5 קילאגראמס 7.50 נור. 100 מעשרצ׳ 79.5 קילא 7,50 נור. 100 מטרצ. 79,5 קילא 7,50 נור. 100 מעשרצען 79,3 קילא 7.45 נור, מעסטער-מאדען 300 מעטרצען׳ 81 קילא׳ 7.50 נולדן, — 100 מעשער-צענטנער 79,6 קילא. 7.40 נילדען. 200 מטצ. 78 קילא 7.30 נור. 200 מטרצ׳ 77.8 קילא׳ 7.32½ נולדען. ווײסענבורגער 3000 מעשער-צען׳ 78.8 קילא 7.50 נור, נאָרדאוגגאריישער 100 מעשערצ׳ 79, קילא 7,25 נורדען (אללעס פער 3 מאנאטס.)

מאָרן 5,50 — 5.70 נור.

גערסטע, פוטטער-וואארע 5,25 — 5,62½ נור, מאלץ 6,90 — 7,25 נולד.

קוקורוץ 5,65—5.70 נול.

האָפער, 5,40 — 5,65 נור.

דיא אמטליכען געטרײדע-נאטירונגען דער הויזיגע מאָרגנהאלע וגד : ווײצען :

קוואל.	נאָרראונג. fl.kr. fl.kr.	פעסטער-מאדען: fl.kr. fl.kr.	מחיים: dkr fl.kr.
78 קילא	— 7 — 6.05	7 10—7.05	7.15—7,20
79 „	6.15—7.10	7.20—7.15	7,20—7.25
80 „	7.2 —7.15	7.30—7,25	7.25—7.30
81 „	7.25—7.20	—.— —.—	7,35—7.40
— „	—.— —.—	—.— —.—	— — .—

טערמינע-געשעפט. ווײצען פער פרײה-יאהר 7,37—7,39 נולד. האפער פער פרײה-יאהר 5,76—5,78 נור. קוקורוץ פער מאיינינ 1888, 5,90—5.92 נולד.

רעפס. (קאָהל) פער פעסטמכער-אלטאבער 1888 10-50—10.75 נולד.

קאָרטאָפפעל. נעלבע 3,50 — 3,60 פר. ראָזען 2,10—2,20 פל.

פרעסבורגער שלאכטפיעהמארכט. דער אויספרײנ אויף דעם פרעסבורגער פיעהמאָרקט פאם 6. ד. מ. בעשרוט 1313 שטיק. דאפאן וואָרען 949 אונגאריישע, 365 דײטשע אונד 65 נאליצישע. דיא פרײזע וואָרען: אונגאריישע 50.—59,50 נולד. דײטשע 52.—61,— נולד אונד נאליצישע — נול. (אללעס פער 100 קילא.)

ווײנגער פרײזע.

ווײצען, מחיים: 80—82 קילא, 7.90—8,15, באנאטע 7,75—8,— נור.

ווײצען פער מאיינינ 7.74—7.79 נולד. פער פרײה-יאהר 7,64—7.69 נור.

מאָרן אונגאריישע 71—73 קילא 6,15—6,25 נור.

קוקורוץ אונג. 6.90—7,10 נולדען.

האָפער אונגאריישער 5,80 — 6.95 נולדען פער מעטער-צענטנער.

ווײנגעגמעהל, נו׳ 0 : 15.50—16.50 נולד, נו׳ 1 : 14.50—15.50 נולד. נו׳ 2 : 13,—14.05 נולד. נו׳ 3: 13,50—14. נולד. (אללעס פער 100 קילא.)

קאָרנמעהל, נו׳ 1 : 11.50 — 12,50 נולד. נו׳ 2 : 10.25 — 10. נולד. (פער 100 קילא.)

רײבאל 28,50 — 29, נולד, פער מטרצ.

שפירטוס 27.25—27.75 נולד. פער 10000 דײסער פערצענט.

ווײנגער שראכטפיעהמארכט

דער אויפטרײב אויף דעם ווײנער שלאכטפיעהמארקט אם 6-טען ד. מ. בעשרוט 4081 שטיק. דאפאן וואָרען 1282 אונגאריישע, 895 אפאנישע אונד 1907 דײטשע. דיא פרײזע שווארלען אן בע. 80 קילאגראמס: אונגאריישע מאסס אכסען 47 — 58 נולד. פאנישע 46. — 55, נולד. אונד דײטשע 50. — 62 נולד.

הערוסגעגעבען אונד פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאר
מ. סאָבאָלטשי.

דענקען מאג: עס וואָרען אונד ווער פאללע, אין ווילכען איך אים ווינג דעם צווײקאמפפעם ריט-טערליכע גענוגטהוונג נאם אונד געבע. נאהם אונד נעהמע. אם דיא נעגענפאָרטיא אולאהט אָדער ניכט-אולאהט איטט. מאכט קײנען אונטערשײד. דיא עהרע דעם אולאהטען איטט נכט הילפער. אלס דיא עהרע דעם אבטרטנדען צווילבדיגערם. אנדאר וואראוס שטאנד נכט אלס אולאהט, אונדערן אלס נעקלאגטער פאר דעם גערכטסהאפע: נכט איך האבע איהן אנגעקלאגט, אונדערן פייל נאדי: נכט איך האבע איהן שולדיג געשפראכען, אונדערן דאס שווארצ-ערכט: נכט איך האבע איהן צו געפאנגען פערארטהיילט אונדערן דאס ריכטער-קאללעגיום.

איך קאנן דאהער דאס אינדרינגען דער בע-וואפפנטען אפפיציעלע צו מיר אים גערכטסנע-בײדיג נור אלס אין אטטעגטאט נעגען דיא אנאב-האנגקײט דעם אויזאקאטענשטאנדעם אונד נעגען דיא פרײהײט דער פערטהײדיגונג בעטראכטען. דען פרײסטער, ווינן ער פאר דעם אדטארע זך בע-פינדען. דען אראצ ווינן ער אם קראנקנגבעטע שטעהט, אונד דען ריכטער, ווינן ער אים ריכטער-שטהל ווינ בעריפפפליכט ערפללט. אויף פרי-וואטעם ווינע צור רעגטוטאט צוגדען: בעגרײפטע אינע שווארע פערלעטצונ דעם שטראפגעזעטצעס. עבענוא פערהאלט עס זך מיט דעם אדזיאקאטען, ווינן ער ווינ ערהאבענע פערטהײדיגערפפליכט אמטליך ערפללט.

וואהן ווערדע עס קאמטען, ווינן דער אדזיא-קאט פאן פראצעספיהרונגען, פאן ערדעם אנגקלאגטען, אדער ואנאר פאן ערדעם שטראפלינ אויף פרײוואטעם ווינע צור פראגטוראטונ נעצאג-נען אונד נאך דען אנגאנגטען ווינעטצונ דער עגט-ארטעטען רעטטערליכקײט אונטשטראפט אזוול-טרט ווערדען קאנגע! אין דיעזעם פאללע ווערדע יא דיא וכערהײט דער פערזאן אונד דעם אנגנ-טהונס נור פאן דער נעשטקלליכקײט דער פארטײען אין דער האנדהאבונג דער אפפאנגען. אן דען אינזטרוטשאטען מיססטע מאן אוטטאטט פראָ-פעסאָרען פעסטטײסטער אנשטעללען אונד דיא עקספעגוואטען דער אדזיאקאטען מיססטען אויך דיא קאסטען פר דעללע. אריצטע אונד בעראבוסטע בעדעגטען. אין דיעזעם פאללע וואָרע אויך דאס גע-ריכט אנגעטהרן. אן שטעללע דער ריכטער אונד אדזיאקאטען מיססטען בעראפפסאמטע בעקערזאטען טרעטען. אין זא לאנגערליכער אונד נאהרטשער צו-שטאנד וואר אין אינזערעם פאטערלאנדע נכט פאר-האנען אונד אויך וואללטע נכט דען אולאהס צום בעגינגע דעסולבען געבען.

ווײטער לאסס זך דיא דער אדזיאקאטע-קאמטער אבגערריכטע שרעפט אבער דאס ווינען ענער פראהלעטשען ריטטער אים, ווערלכע גע-הראצע נעיבאלטאס געלעגנהײט זוכען צו אײ-גנם הויפל צו קאמטען. אום פאן זך שפרעכען צו מאכען.

דער אנוואלט דעזער שרעפט מאכט אים נאגצען אנדע נערעכטעם אײפוערען, אונד דיא פער-נעפטנונ ווײסען אטטאוט דאנן דאזיר, דאסס ער אזהנגנ זא ווהר אים דעם הערצען נעשפראכען, אפפען נעגען אין אונזיללאללען פאראוטהיל אײפצוטרעטען. פאן ווילכעם אין נאכסטער טהיל דער אנגאריישע נעגעללשאפט אנגעשטקקט איטט, דאצו נעהארט וואהרלך פיעל מעהר מוטה. אלס צור אנגאהמע אונזער אינבערעכטטען הערריכפאר-דערונג צום הויפל.

ווער ערזוכען אונזערע געהרטען פרעגנאנ-נאנטען אונד פרײנדע, זך מיט אזהנען צוזאמענען הויפעם אז אונזערע רעדאקטיאן צו ווענדען.

אײך בישטען ווער, דיא אדרעססע הויפטלך ווא אללנ אנצוגעבען

ווידישע פעסטער צײטונג
יאוטצנער-רינג נומ׳ 3, בודאפעסט.
Jüdische Pester Zeitung
Waitzner-Ring Nr. 3.

Eige rthümer : Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortliche Redacteur : M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Markus. Andrassystrasse Nr. 19

איינע ברענענדע פראגע

פיר דיא יידישען קאלאניען אין פאלאסטינא.

עס איזט שווער, אין ארדענטליכער מעניע צו זיין, דיעזעס ווארט האט אין אונזערער צייט, אין וועלכער דער קאמפף אום דאזיין אין איבעראיים הארטער איז, פיעלפאכע געלטען. אין איינער צייט, וועלכע מיט געשטיינערטען בעדירפניסען אונד מיט בערמיערערטען אי קונפטען פערבונדען איזט, האט דער עהרליכע מאנן ביטטער צו קאמפפען, אום זיינען פערפליכטונגען פונקטליך נאכצוקאממען, אום אין עהרענמאנן צו בלייבען.

עבענוא שווער איזט עס, זיך צו זיין, אבער דאס איזט ניכט נור הייטע, דאס וואר אימער שווער, איזט דעסטאלב פערזומאדט דיא יידישע רעליגיאן, אום גענגזאמצע צו אללען אנדערען רעליגיאנען, דיא פראולטענמאכעריא, וא שטרעבט ניכט דארנאך, אנרעכטליכיגע צום יודענטהום צו בעקעהרען, נא, וא מאכט איהנען דען איינטריטט אום יודענטהום גערادעצו אונצנגאנגליך, וא וארנט וא פאר דען שווערען פערפפליכטונגען, דיא דער יודע אין בעצוג איף דיא רעליגיאן צו ערפילען האט, גערادע דעם הייסען מאנגע, דער זא פיעל פערמאנגט איזט, דער זו, פיעלעם קאנן, וואס דער ארמע צו טהון ניכט אום שטאנד איזט, גערادע אדם — דעם הייסען איזט עס שווער, יודע צו זיין, דענן אינזערע רעליגיאן לעהרט עגטהאלטאמקייט אידרע גיזוראוטצע דרינגען עס פיעלפאך איס, דאכס דער מענש ניכט לעבט, אום צו עסען, אנדערן עסען, אום צו לעבען, דעם ארמען מאנגע איזט דיא עגטהאלטאמקייט וואהל ניכט וא שווער, ער האט מיט עגטבעהרונגען צו קאמפפען אונד ער גיוארנט זיך דיא עגטהאלטאמקייט דורך מאנגל-כע אונפרייווילליגע אינגען אן. אבער דיא אונד עגטהאלטאמ זיין. איבער נאכסע געלדמיטטעל פערפיגען אונד זיך אום נעוויסע מאכסטען. דאס איזט פיעל שווערער.

דיא יידישען קאלאניסטען אין פאלאסטינא לעבען וואהל ניכט אין איבערפלוס. דיא ארץ ישראל הייטע ניכט מעהר אין יענעם גראדע גע-ענגעט איזט וויא עס איזט וואר אלס עס נאך אין ארץ יבת חלב וחבש. אין פאן מילך אונד הונג איבערפערסטערעס לאנד וואר. אבער וא ער-הארטען זיך דערלייך דורך אידרע הארטע ארבייט מען. מיט דער איפנאמע, דען הייליגען בארגען צו בנארבייטען האבען וא צוגלייך דיא מאראלישע פערפפליכטונג איבערנאמען, יידען אום יואדען יענע דעם יואדענטהום צו זיין אונד אויך יענע יידישען פארשריפטען איסצואיבען, וועלכע אויך הייטע נאך טראגעדעם דאס יידישע בייך ניכט מעהר עק-יסטירט אויף דאס הייליגע לאנד איסטרעפפליך בעצוג האבען.

צו דיזען פארשריפטען געהארט דיא שמטה, דיא ערלאסונג. עס גיבט אינע ערלאסונג דער גערלדר (שמטת כספים) אונד אינע ערלאסונג דער גרונדשטיקקע (שמטת קרקעות). נון איזט דיא ע-מעגרע אלס שמטה פאן דען איינסטען יידישען ענטצעגלעהרערען זיט דעם אייפהאלטען דעם סוחרען איינסטער קראפט נעגעגען יואדען יואהרהונדערטע אבער דיא צייטען אדע דיא ערלאסונג דער גרונד-שטיקקע פאן דען מאסענבעגרעבנישען ערקלערען דער יידישען לעהרע איך הייטע נאך פיר פאלאס-טינא אלס פפליכטריקטיג יוואר. דיעזע פארשריפט איזט אם דריטטען בוכע מאזעס (ויקרא כ"ה) אויס-פיהרליך אונד קלאר גערעגרעגלעגט. דיא אנזע: זעכס יאהרע קאנסט דיא בעבאען דיין פעלד אונד בעשניידען דיינען ווינגערט אונד איינאמעלן דיא פרוכט דאפון; אבער אום זיעבענטען יאהרע אלל דיא אינע איינגעגעבען ריהע זיין פיר דאס לאנד, דיין פעלד זאללסט דו אנ ניכט בעבאען אונד זיין. דאס שלעססט מיט דען וואר טען: דאס יובעליאהר זאלל דאס גאנצע פינפציגסטע יאהר פיר איך

דויערן: איהר זאללט ניכט זאען אונד ניכט אבלאזען דיא אינבעשניטטענען ווייגשטאקקע, דענן דיעזעס יובעליאהר (יובל) זאלל איך הייליג זיין. פאם פעלדע וועט קאנגעט איהר פערצעהרען דעססען ערטראג. אין דיעזעם יובעליאהר זאללעט איהר צו-ריקקאממען יגדער צו זיינעם אייגענטהומע. — דאסס דיעזע פארשריפט פיר פאלאסטינא איממער בינדענד איזט אונד נור איף פאלאסטינא זיך בע-ציעהט, צייגט דער דיעזעלבע אייגלייטענדע ווערט: כי תבאי אל הארץ (ווענן איהר קאממען ווערדעט אין דאס לאנד) אונד אין ווייטערער ווערט, ווערבער לויטעט: איהר זאללט היילען דאס פינפציגסטע יאהר אין גאנצעם יאהר לאנג אונד זאללט אויסרופען פייהייט אים לאנדע פיר אללע זיינע בעוואהנער (לכל ישביה).

נון איזט דאס נאכסטקאממענדע יאהר תרמ"ט (5649) אין שמטה-יאהר. אונד דיא אבינע פאר-שריפט בעשאפעלט הייטע דיא יידישען קאלאניסטען פאלאסטינאס אין הערפאראנגעדער ווייזע, דא וא איבער דיא עקזיסטענען דיעזער קאלאניסטען אונד דער קאלאניען זעלבסט עגטשיידען. פאר זעכס יאהרען האט דיא פאייזע אללגאנ-מעגע קרקערבייא-שלעדאס שמטה-יאהר אין דער פאן אייהר ערריכטע-טען יאפפאדאס שטרענגע אבזאנדערונג יידישער אונד אנדערער אינגעבאראנען אונד אנגעלענגע-בערייפט אינמאל גוט געמאכט ווערדען קאנן. אונד ווענן דעם שפאטער אינמאל יא דער פאלל זיין קאנן, וואס אללען דיא טייזענדע קאלאניסטען, וועלכע פאן אייהרער טאלינען אבגעהיט זיך ערנאר-רען, ווארענד דעם גאנצען שמטה-יאהרעס לעבען? פעלליכט פאם חלוקה-גלד. וועלכעס זעלבסט צור שטעללונג דעם הונגערס דער פעלען אונד יידען ערוואלטעס ניכט הייזיגט?

דיא קאלאניסטען האבען זיך אן דיא נראססטע האבבונגער פאלאסטינאס אונד דעם אייסראעלס מיט אייגער שאדען אין דיעזער אנגעלעגענהייט גערעכנעט. אין דער האפפנונג, דאסס פעלליכט אויך הער, דיא ביא פעלען אונדערען שטעגען דערלאנגען געמעגען דעם יואדענטהום. דאס פקרת נפש, דיא דאמיט פערבונדענע לעבענס-גפאהר, מאסנמענ זיין אונד מיטדערבייר-קען ווערדען.

מאטריקענבעצייכנונג.

ואמבאר (קאמ. באמבאר.) פראוידענס: דר. מארטין שפיטצער. פראוויזאריש מאטריקען-פיהרער: ווילהעלם ווייסס.

מאטע-סאלק (קאמ. מאטמאר.) פראוידענס: אקאב שיאפיר מאטריקענפיהרער: האב-בוגער מ. נרונבוים.

פאנאראש (קאמ. פאנאראש.) פראוידענס: פראוס דער אייר. דעלעגיאנסווייז צו פאנאראש: פראוויזאריש מאטריקענפיהרער: דע-לעגאנסלעהרער מארקוס קלין.

קישכער (קאמ. קאמארן.) פראוידענס: דאוויד מארקוס פראוויזאריש מאטריקענפיהרער: דעלעגאנסלעהרער יאזעף באהם.

קעטשקעמעט (קאמ. פעסט.) פראוידענס: דר. ל. קעטשקעמעטי. מאטריקענפיהרער: האבבונער דר. אדמין פערלם.

טארנא (קאמ. טארנא.) פראוידענס: פאלאמאן פארקאש: מאטריקענפיהרער: אבער-האבבונער פיליפ וויעזעל.

בריעפע דער רעדאקציאן.

הערן דר. נ. ה. ל. הייר. ראבבינאפס-פראזעס פא-מוטל לאיז ברילל האפאוים קיינער אנ-דערען אורזאכע זיינע פראפעסור אן דער לאנדעס-ראבבינערשולע ניעדערגעלעגען, אום אין פאלגע זיינעם האהען אלטערס אונד זיינער, ליידער, נעשוואכעטען נעזונדהייט.

הערן ב' ד' אין ל. וא פראגען אונ נ. וואיס מאן וא, אלס אינען בן ת רה. אין איהרעם ארבע ביא איינער געלעגענהייט גענען דען ייבען עס הארץ צוריקק-זעצען, דער איינע פריישאנאק האט אונד זיך ר' יוחנן גענגנ. עס איזט ריזס נעוויסס איין אונרעכט, אבער וויא קאממען ווייר דאצו, איינע וואלגע פיוואאזאכע אין דיא אפפענטליכקייט צו ציעהען? ווענן וא אין בן תורה דזר, אן פראפעסען וא זיך מיט דעם תרמוריישען וואעצע: „שאני ר' יוחנן דבעל בשר הוה.“

אן מעהרערע: דיא אונרעגעלמאסיגקייט אין דעם עפפאגנ דער לעפצען נומערן אונזערעס בלאטטעס איז אייגיג אונד אללגיין דען גנעדיגען אונזערעס ווייזען, ווענן דיא אללגיין דען שנעלעריוועהונגען צוצושרייבען, וועלכע דען פערקעהר ערשווערען: אין איבעל, דעם נור דער הימעל אבהעלפען קאנן.

הערן מ' מ' אין ב. נ. אינגעפאהר 9 פל.

הערן מ' ש' אין נ. דיא בעטרעפפענדע בעהויפטונג דער לאנדעסקאנצליא בעיזוהט אויף ריכטיגקייט.

עהרן. הערן ראבב. ע' ה' אין א"ב. דיא בוכ-האנדלונג מ. ע. לאיז'ס זאהן דייטט איהנען נערנע אויס-קונפט ערטהיילען.

הערן ע' צ' אין נ. ז. ז. ווייר ערהיעלטען קיין שריי-בען פאן איהנען אונד קענען נאך הייטע אוהרען וואונש ניכט. וואללען וא זיך נעפ'. דייטליך אויסדרוקען, ווייר גע-בען גערנע איינקונפט, וא ווייס אינזער ווייסען דייכט.

עהרן. הערן ראבב. מ' נ' אין ק. ווייר בעדויערן, איהנען ניכט דיענען צו קאننען. דא ווייר הייזיגע קיין שפעגעלדעס פערצינסן סס פיהרען.

הערן נ' מ' אין ה. בעדייטט פערגניגגען.

הערן ד' ק' אין ט. דעططא.

הערן א' מ' נ' אין ה. אויס דער הייזיגען נומער ערזעהען וא, וא זיך דער באאן בעפינדעט. אדרעططא „פאריז“ (בנינס אחנע נעגעניע אונאבע.)

L. R, K. פאנגען וא דען עיסנבעططען לאטיגיש-לער אונד דיגער ווייר אירגנ אונזערע אנטווארט אונבע-זעططען: וא דייططא:

„Quod licet Jovi, non licet bovi.“

הערן מ' ר' אין ר. נוס: אבער וואס אללען ווייר דאططא טהון?

הערן ר' ק' אין ה. בעططרעططענגע אויס הייר.

הערן N. J. אין A. דא הילפט ניططס, אלס נעדולד.

הערן ה' פ' אין ס. ס. איהרעס וואגططע עططע-שפראכען.

הערן מ' ד' ר' אין ק. נאططططנס.

הערן ווייס אוס. דיבר. אד 1: דיא קונדער מططסען פאططקططשולאططططנען אונططרייططס נעגעططסן, ווענן וא דאס שולططططططנע אططططר האבען. דיא ططולطططططط

טאגס האט דר. ב ר א מ א נ ן אין נעגעניואָרט אללער אַרצט דען ל י פ ט ר א ה ר ע נ- ש נ י ט ט נ ל י ק ק ל י ך פ א ל ל צ א נ ע ן, אונד איט — נאך דען נייסטען נאכריכטען דאס בעפינדען דעם קראַנקענצען צ ו פ ר י ע- ד ע נ ש ט ע ל ל ע נ ד.

" (ב י ם מ א ר ק ס ד ע ר ע.) וועלכע אם מאנטאג אים 3 אוהר נאכמיטטאגס אין בערלין גע- האלטען וואָרדען, וואר אם דיענסטאג נור אין 2 פאן דען 12 אין בוראַפעסט ערשיענענען טאגעסבלאט- טערן עגזטאלטען. פאן דען וואכענבלאטטערן וואר דיא "רישע פרעסע צייטונג" דיא איינציגע, וועלכע דיא איפענטליכע מעינונג הערע שאן אם דיענס- טאג איספחרלך פערבעסענגליכסט, אללע אנדע- רען צייטונגען בראכטען דיעזע הערע עיסט פאר- נעסטערן, מיטטוואך, צום אבדרוקקע.

" (א י נ ע ע ר פ ר י ל י כ ע ו י ד ע ר- ל ע נ נ נ.) וויר בראכטען, גלייך מעהרערען אנ- דערען בלאטטערן, דיא נאכריכט, דאס צ א ר א ל ע ק ס א נ د ע ר د ען פאן דער רוסשען וודענקאמיסאר געשעללטען אנטראג, דען וו ר د ען د י א פ ר י ד ע נ ס ק ר י ס פ ר ס ל א נ ד צו געשטאטטען, אבגעלעהנט האבע. דיא מאגדעבורגער אוד. וואכענשריפט ערהאלט נון פאן אנדערען פעטערסבורגער קאָרעספאנדענטען אינע ו י د ע ר ל ע נ נ נ د ר ע נ ד ע ר ج ا ب- ر ي ك ט מיט דעם בעמערקען, דאס לעטצטערע איך איינעם מ ي س ص ع ر ش ط ا ن د ي س ص בערוהט, עס וואר יעדר עפפיזיעלל, וווען דיעזע וודענקלעגונג דיך בעשטאטיגן אללדינג, דער פ ع س ط ع ر ل ل ا ه ر ي د אין גוט אונטערריכטעטען אוד אונעדיגעגעס בלאטט, ער- העלט אוך פרעאפפענטליכקעט פאן וויינעם פע- טערסבורגער בעריכטערשטאטטער אין טעלע גראמם, וועלכעם דיא אבלעהנונג דעם אבגרייאנגען אוטראגס דער וויינאמיססיאן דורך דען רוסשען מאיזער בעשטאטיגט.

" (ב ا ر ا ن ه ر ش ا ي ت אם דיענסטאג (7-טען ה.) מיט וועגר גנאדלען פאן קאנסטאנט- נאפעל נאך וואַרנא אבגעריסען, מעהרערע הונדערט- דאנגערע אנטסבעראַלירטען בעגלייטעטען דיא צום שיפפע. — דיא טורקישע רעגיערונג האט דיא פאַרשלאגע דעם בראאנס אנגענאמען, וואנד דיע- ער אוהר איינע גנטשאדיגונג פאן 15 מילליאנען פראנקס לייסטען. דער ס י ל ט ا ن ا ל וואל דיא נעגעהמיגונג דיעזעס אינסולטעס בעריכטס אינטער- פעהרטעס האבען. דיא טורקישע רעגיערונג פערבעס- טעט, נאך עמפפאנג דער גנטשאדיגונגס-סומע פער פינצאַ הן מילליאנען פראנקס אייך אללע אנשפרוכע

נ ע ש י כ ט ע

דעם אינגאריישען פרייהייטסקאמפפעס.

(14-טע פאָרזעטצונג.)

יעللאششש וואר נעמעהר איך דעם בעשרעכענען ווענע שאן פיעל צו ווייס נעגאנגען. אלס דאס ער נאך פינע האפפע צוריקקרעכען קאנגען. ער רעכנעט זיך דאהער צו ענגלישען זוידערשטאנדע. אם 16. מאי ערלייכטס ער פאל- גענדעס יונגדשיבען:

„דיא אינסטרוקציאנען אינששאנדע דער נענע- וואר, דא פאן אינגערע אינגאהאנגענקיים דיא רעדע איזט, דיא פרייע עקסיסטענץ אונדערעס פאטערלאנדעס אבער אינמער מעהר בעדראהט ערשיינט, מאכען עס אינז צור אונאבוויזלידען פפליכט, דאס יעדע נייסטענץ אונד פאטערלעך קראפט דעם לאנדעס אין בערייטשאפט גע- האלטען ווערדע, אום דיא וואהלפאהרט דער הייمط צו פערשחיידענען אונד אללע אנגרייففע אויף אינזערע רעכטע אונד לעגיטימען אבצו-וויהרען. דעם צופאלגע האבע איהר, ווען אויהר דיעם מיין בגאראשיבען פע- סאנגס, אללגאליך אללע פרייוללינען אין דען קרייזען, אויוע אללע דיעזענען צו קאנסקריבירען. דיא צו פוסס אונד צו פפערד דיא וואففען צו פיהרען פאהיג ווער, אונד דיעס פרעציכנעס אן מיך אינצווענדען. אים איבריגען ריכטעט אייך פרייוללינגساننאהرين זו איס. דאס דיא אויף דען ווך צו מיינער פרעגונג פרעגונג אונד צום אויפבروך, וואהرين עס אויך נעהט, בעריייט זייך; ניכט מינדער פרעففט אנשففرען, דאס אויך דיא נאציאנאל נאידע, ווען עס דיא נאففהיינדליכיי עיהششען זאللششש גלייففאדרס אונד לאנגר אינזיקקען קאننג."

היעריוף בעריעף יעللاششש דיא קראففען אונד סלאוואנער אויף דען 5. יוני צו איינעם נאציאנאל-קאנ- גרעסס אין אגראם. מششللششللי דיעסס ער ניכטס אנ- דערס, אום דאס פאלך טיכטיג אויففצוررעכען, אונד דיע- זעס ווייففט אויך ניכט, זיך אום דיא פאהנע דעס אייففהרס צו שففارين.

פרינצענגנס בעמיהען זיך תיאבאוויסקי, נעגען דיא בריוינדע פלוטה איינען שششענדען הففס אויففצוויעדען. דיא אייס דעם בעففففع נעפרעففענען ליידענשففففען הفففففف

הומאָריסטישעס.

איין ליידענשאַפטליכער וויינטרינקע.

„ווער ניכט ליעבט ווין ווייב אונד נעזאנג,
דער בלייבט איין נארר זיין לעבען לאנג.“

דיעזעס ליעד, דעסטען שטראפען מיט דעם אבגינען רעפּראן ענדיגען, האַרטע דעם חיים קארנער איינמאל, אבער ער נאהם דאפאן קיינע נאטיץ. ער האטטע זיך דיא זאכע נאנץ אנדערס איינגעטהיילט: זיין ווייב אכטעטע ער, דען געזאנג האר-טע ער גערן, אבער דען וויין ליעבטע ער אי-בער אללעס. ער בעהויפּטעטע, דאסס איהם דער וויין צור ערהאלטונג ווינעס קאַרפּערס זא נאטה-וועניג וויא, וויא דאס — לעבען. ער טראנק אבער זא אהנע מאסס, דאסס ער זיך איינע איינגעגעטצינ-דונג צוצאג. ער גינג צום אַרצט, אונד דיעזער זאגטע איהם: „זיא מיססען זיך פאס גענוסס אללער נייסט-גען געטראנקע עגטהאלטען.“

„זיא הייסט נייסטענע געטראנקע?“ ריעף דעם חיים. „איך טרינקע נור איין געטראנק, וועלכעס קאַרפּעריליך איזט אונד ניכט נייסטיג, דענן עס ערהאלט מיינען קאַרפּער. איך טרינקע נאמליך נור וויין.“

„וועגן זיא ניכט פאללשטאנדיג ערבלינדען וואללען? וואַרנטע איהן דער אַרצט. „זא מיססען זיא דאס וויינטרינקען נאנץ איינגעבען.“

„מעהר פעהלעט מיר ניכט!“ ריעף דעם חיים. „וועהען זיא, דער דאקטאר: דער קאַרפּער איזט דאך דאס הויז דער זעעלע, אונד דיא איינען זיך זא-ציאנען דיא פענסטער דארינען. וועגן איך קרינען וויין טרינקע, געהט מיין קאַרפּער צו גרונדע, טרינ-קע איך אבער וויין, פעריליערט איך דיא איינען. נון זא פיעל פערשטאנד האבע איך דאך נאך, דאסס איך ליעבער דיא פענסטער, אלס דאס גאנצע הויז פערליערען!“ — ער שפּראך'ס, גינג אונד טראנק פריש דארויף לאס.

הודעה.

הדסיר מכשיל מאחב"י!

הנה אני חתם מיצא עצמי מיכרח לגלות בשער בת רבים ולעורר הרבנים הצדיקים אשר ישנחו מרבשר ונקיון רחיים להטהרת קמרפ. כי ברודי הי' עובר שחלכתי לראות נקיון הרחיים בקהלתי ומצאתי שברחיים דהיינו אין דגם אינטערן מיהל-שטיין. יש בה נטיות והמילנער מלא הנטיות עם אלוין. ושאלתי את בעל הרחיים למה עשה כן והשיב כי נצרך הכל עת לעלאת הנטיות ועד עתה הי' ממלא הנטיות בנופם. אך לאשר אלוין זול ביותר ורחיות בוה. ונמנעתי עוד מלהחזן בהרחיים ואמרתי מעתה שודע שאלוין הרוח והמין ובלי ספק מהמת הטחונה ופרר הצת אפילו קורט מעוה מחטין הנעשה. וכן הייתי בליסקא. אשר שם וואסערמיהל. ושאלתי להרחיב דשם על זה ולהלך לרחיים דשם ומצא גם שמלאוהו הנטיות באלוין ויש בזה איסור גמור. ומצוי רבה לפרסם זאת ברבים להפריש רבים ממכשול.

הק' אהרן פריעד.
אבד"ק באסטרעטע יע"א.

נעבען איינגהענדער בעהאנדלונג דער פאלגישען מאנאפּסאנען עגטראלס דיא „וויינגעראלל-געטרינגע צייטונגען“ אונשער אללען בלאטעזען אם מיטטען אן בערלעגיספּיעלס אונד אנשעראלטונגס ישאפט; דיא איינגעזאנדטע אור פאטי-ליעגעקטריע.

נייע בכר.

„חאסיד לתקופת השנה מאת נחום סאקלאוו תרמ"ח (שנה רביעית) ווארשויא בדפוס ר' יצחק גאלדמאן.“

I.

דיעזעס אילוסטרירטע העבראישע אהרבוך עגטהאלט איינען וואהרען שאטץ יידישער ליטעראַ-טור. דיא בעסטען אונד נעדיגענסטען העבראישען שריפטשטעללער האבען דיא אהרע נייסטעסארבייט נעדרעגעלעגט. יעדעס נעביעט איזט דיער פערטרע-טען: מעריצין, באטאניק, פילאזאפיע, נעשיכטע, פאעזיע, פאליטיק, קריטיק, תלמוד-שטודיום, ביבעל-קאממענטאר א. ז. וו.

דען ריינען עראפּפנעט דער הערוסגעבער, הערר סאקאלאוו, זעלבסט אין דעם ערסטען „ביג'ה לעתים“ בעגיגטעלטען אבשנינטע מיט איינער אללגעמיינען איבערזיכט אונטער דעם טיטעל „אספקלריא“. אין פאפּילאריעם עבען זא לייכט אלס ריין גראממאטיקאליש געשריעבענעס העבראיש עגטווערפט ער איין בילד דער פאליטיק דעם אבגעלויפענען יאהרעס. דאסס דיעזער עגט-וואורף פאן פאראינגעגאממענה'ט, אים ניכט צו זא-גען פיינזעלגעקייט, גינגען דייטשלאנד שטראטעגי, איזט ניכט צו פערוואנדערן. עס איזט אין פאר-רעכט דער רוסשען, אלזא איך דער אין רוסס-לאנד ערשיינענדען העבראישען פרעססע, גינגען דייטשלאנד צו צעטטערן. אהנע זעלבעס רוסס-לאנד דיא ערסטע גראסמאכט דער וועלט וואהרע. דער רוסשיש-נאציאנאלע נייסט לעהנט זיך גינגען דיא הערפאראנגערע שטעללונג דעס דייטשען נאכ-בארס איין. דער רוסשיש פאטריאטיסמוס ביימט זיך דאגינגען. דייטשלאנד דען ערסטען אנס אים איראפאישען קאנצערט איבערלאססען צו מיס-סען. אין זעלבעס ביסמארק דער דירינגענט איזט, אב עס אבער דען יודען רוססלאנד'س צום זע-גען געריכען ווירדע, ווען רוססלאנד דיא ערסטע גראסמאכט וואהרע, איזט צוגיגערסט צוייפעלהאפט. ווען אלזא דיא יודען רוססלאנד'س טראטצדעם פיר דיא מאכט אונד הערלליכקייט דיעזעס ריינעס אין וואהרט אונד שריפט מיט בעגייסטערונג איינטרע-טען, זא בעשטאטיגט דיעס נור דיא בעקאנגטע ער-פאהرونג. דאסס דיא יודען איבעראלל, וויא זא וואהנען, גוטע פאטריאטען זינד. דער פאטריאטי-מיס איזט אהנען רעליגאיע ففليכט, וויא דאלטען גראססע שטיקקע אייף דאס געבאט דעס פּראפּה-טען: „דרשי את שלום העיר אשר הגלתי אתכם שמה“ (פאר דערט דאס וואהל דער שטאדט, אין וועלכע איך גאטט פערבאנגט האט.)

הערר סאקאלאוו לאססט פערגעיר דיא גע-שטאלטונג דעס אנטיסעמיטיסמוס אין דען פערשיד-דענען לאנדערן איראפאס רעגייע פאססירען. ער בעשאפטיגט זיך דאביא, גלייך וויא ביא דער פאליטשען רעדשיא, מיט דייטשלאנד, אס-טערייך-אונגארן, פראנקרייך, א. ז. וו. אבער אס אללערדינגסטען מיט רוססלאנד וועלכעס, דאס איזט לייכט בעגייפליך דא זאגטס דאס כוך דיא „דאוואלעניי צעזייראי“ דיא בעזייללענע דער עגגיר, ניכט ערזאלטען האטטע, אין דיעזעס פאללע יזאדע „האסיד“ ניכט ערשיעגען, אונד עס יזאדע ווידערך דארים שארע גייעגען.

נון פאללען דיא פאראללע אים יודענטהום וועלכעס, אין דען יידישען פעראיגען אונד קאר-פערשאפטען, אונטער „וועלכען דער פאריזער „אל-ליאנס איזראליט“ מיט רעכט דאס מייסטע לאס געשפּע-ענט יידד.

דיא עמען זא שווערלל אייפיגשיכטע אלס אנ-טערזעגונגען אדער דער רוקקבליק דער יודען נאך שפּאניען מיטטע דער הערוסגעבער מיט פאלגענדען יזאדטען אס: „תחסרי מקדים חיים וקיימים אותנו כי נלד אל החלטות“ (פעזלעט עס אזן עטיא אן ווידקלעגען אונד טראמאדלינגען „פראגען“. דאסס ווייד אזן מיט טרייטעריען אבגעבען.)

ווייטער פאלגט אייגע יידיש-לעטעראישע אנ-בעדיכטע אין יזאלגער פיזלע אים אבגעטייפּעגען יאהרע ערשיעגענע העבראישע אונד דייטשע בוכער (יידישען אזראלטס). מהילם מיט קורצער, מהילם אהנע בעמערקונג אונגעפיהרט ווידדען.

דיא צווייטע אונטעראבטהיילונג דעס חלק „בנות לעתים“ איזט פאן הערען יעקב גאלדמאנן פערפאססט אונד דען יידישען פעראיגען אונד אנ-שטיטיאנען דער הילגען שטאדט ירושלים. וא-ביא דען יידישען קאלאניען אן ארץ ישראל נעגייד-מעט. ווייד ערפאהרען הער פיעל דעס נייען אונד אינטערעסאנטען.

דיא דריטטע אונטעראבטהיילונג עגטהאלט איינע רייהע פאן נעקראלאגען אויף דיא אים אבגע-לייפענען יאהר פערשטארבענען גראססען דעס יודענטהומס; יעדאך פערמיססען ווייד הער דיא ווירדיגונג זא מאנכער דער אים יאהרע תרמ"ז פער-בליבענען קאפּאציטאטען אונוערעס שטאממעס.

קאָנסורז.

ביא דער איזר. קולטוס-נעמיינדע אין דייטש-קרייץ איזט דער פאסטען איינעס שוב אונד קוראַ. דער צוגלייך אין גוטער בעל תפילה איזט, זאמארט צו בעזעטצען. פיקסום 300 פל. א. וו. נעבסט פרייער וואהנונג, דיא האלפטע דער איבליכען שחיטה שפאר-טעלן אונד זאנסטיגע נעבענעמאלומענטע. בעזייער-בער וואללען איהרע קבלות פאן דרייא אנערקאנגט אָרטה. ראבבינען, צייגנייסס איבער איהרען מאקעל-לאזען רעליגיאזען לעבענסוואנדעל, נעבסט אנגאבע איהרער אלטערס, שטאנדעס אונד פאמיליענגאהל.

לאנגסטענס ביז 5. מארץ א. ק. אנהער ועדען. קענגטניסס דער אונגאריישען שפּראכע איזט נ ו ט אנגעדייגט עראפּדערליך. דעם אקצעפ-טירטען ווערדען דיא ריזיעשפּעזען פערגיטעט.

Deutsch-Kreuz (Com. Oedenburg).

Julius Rosenbaum, Vorsteher.

קאָנסורז.

אין דער איזר. געמיינדע צו טאפּאָ-סעלע איזט דיא שטעללע איינעס גוטען קאנ-טארס, דער צוגלייך שוחט ובודק וקורא זיין מיסס, אם 15-טען מארץ ד. י. צו בעזעטצען. יאהרעס-געהאלט 350 פל. פרייע וואהנונג אונד האלבע שחיטה. רעפלעקטירענדע יאללען איהרע געזיכ ביז 25-טען פעברואר ה. י. אן דען געפערטיגטען ריכטען.

Tápio-Szele, 26. Jänner 1888.
ADOLF KLEIN, Präses.

קאָנסורז.

אין דער הונגען ארטהאראקטען איזר. גע-מיינדע איזט דיא שטעללע איינעס טיכטיגען פאר-בעטערס דער צוגלייך אין גוטער בעל קוראַ אונד שוחט מיטהה זיין מיסס. פאן רח אייר. הבעל מיט דעם וואכענטליכען געהאלט פאן 5 פל. אונד פרייער וואהנונג צו בעזעטצען. — בעווערבער מיססען מיט קבלות פאן אנער-קאנטען ארטהאראקטען ראבבינערן פערזעהען זיין אונד זיך איינעם פּראבעפּאַרטהאן אונטערצי-הען. ריזיעשפּעזען ווערדען נור דעם אקצעפּטירטען פערגיטעט.

Diós-Győr (Com. Borsod) 29. Jänner 1888.
IGNÁCZ HORN, Präses.

מגלות

איזט פיינעס פערגאמענט, כשר, אונד יעהר שאן געשריעבען, פאן יידישלעבען בעקאנגטען סופרים אספּעריזיג אך הייער דעם געפּרעגטען פובליקום פאן 5 פל. איזראיאלס ביז 15 פל. יאהל-מגלות איזט פאפּיער ואייא מגלות מיט אינגאריישער אי-בערזעטצונג א 10 קר. יי ערזעפּערקייפּער ערהאל-טען געגשפּרעכענדען ראבאטט.

איך הגדות אהנע ואייא מיט דייטשער, יידיש-דייטשער, עברי-דייטשער אונד אינגאריישער איבערזעטצונג, זא וויא מיט פיעלען פּירוישים, בראַ-שרט אונד אייך אין הובשען איינבאנדען, ביל-ליגסט בערעכנעט.

M. E. Löwy's Sohn,
Verlagsbuchhandlung. Budapest Königsgasse 1.

טעלעגראמם-אדרעססע:
Löwy's Buchhandlung Budapest.

נון היער צור האנד
זייא איינס נעשעללט,
דעסטן פראכטעלד
יעדאך נעטהיילט זייא
אין יע גלייכע דרייא
טהיילע, זא דאס נייז
גלייכע פעלדער זייץ:

	פייא	

דאס נעוואמסטע פעלד
בעזעטצט מיט נעדר,
אין דער ווייזע צוואר.
דאסס אים נאנצען באאר
דער מונצען פינפציג
אונד זעכס גלייכע שטיקק
ווערדען שאן פלאצירט.
בעטערקט יעדאך ווירד:
דאסס דאס מיטטעלפעלד
בלייבט אהנע נעלד;
דיעזעס אללין זייא
נאנץ לעער אונד נאנץ פרייא.
ווייר האבען אלזא פיער
זייטען; אויף יעדער היער
קאממען דרייא פעלדער צו ששטען,
ווייא אבען קלאר איזט צו זעהן.
אין יע צוזאממען דרייא
פעלדער צו לעגען זייא
דערארט געלדשטיקק אויף ששיקק,
דאסס נאך דרייאונדצוואנציג
איהרע זאהל בעטראגט.
יעדעס פעלד, דעסס' לאנג
אין דען ווינקעל נעזעטצט
ערשיינט, ווערדט בעזעטצט
מיט דער נאמליכען צאהל;
נלייך מיטס זיין איבעראל
אים ווינקעל דער בעטראגט,
אונד עבענזא גלייך מאנ
אין יעדעס אנדרע פיעל
איבערגען פעלדער היער
דיא ציפפער מאן ששעללען;
דאדורים ווירד ערהעללען:
מאן דען גיין פעלדערן זייא
איינעס פאללשטאנדיג פרייא;
מאן דען אכט איבערגען
מיטס אין יע פיער לייגען
נאנץ דיא גלייכע אנצאהל:
נון, פראכטיג עס איינמאל!

ראטהזעל.

II.

(מאן הערען אראלף קאהן אין נעללענסאדו.)

דיא ציפפערן 1, 2, 3, 4, 5, 6 אונד 7 זאללען זיבען מאל אנגעטרעפן איינאנדער זא נעשטעבען ווערדען, דאסס איין אונד דיזעלבע ציפפער אין איינער רייהע נור איינמאל פארקאממט, אונד דאסס דיא סוממע דער זיבען רייהען זאוואהל אין זענקרעכטער, אלס אויך אין דיאגונאל־מער אונד שטעטער ריכטונג אימטער דיא צאהל 28 ערגעבט.

חידה

I.

כעופר ארח אתהלך באדצות
ולעמים קדמונים, צור בבל מערים;
גם בארץ כנען ובערי הפרצות,
עוד מימי אברהם, בחברון, בירושלים.—

בכל מקום תמצאני, גבוהה נדולה;
בניתי בתים, היכלות, משכנות;
עלי נשענו, גם אשם גם עולה
לחוטאים נתתי, בידי הנאמנות.—

ואם גם השברתי, עוד היום תמצאני
בכל קהלות ישראל, בכל בתי תפלה;
בכל שנה ושנה בסוף תוכיחני,
ואחרון עלי ארמות אשאר לתהלה. —

ואם גם תתפסני מראש עד רגל,
לברכה אהיה, לגרן ולוקב;
גם עשיר גם עני בי ירים רגל,
לי כסף ולי זהב, ולעולם עקב.—

ולמען תכירני, אתן לך אות:
מראשי תעשה שלשה ראשיך,
משלישיתה תוכל בפני לעשות,
מעשיריתי רגלי מורה בגיך.—

—

אולם אם בכל זאת לא תדע חיתי,
אשקול במאזנים בעסי ויתי.

בוראסעסס. שמעון בכרך.

חידה,

II.

(מאת החכם א. נעשטעטנער סה בוראפעסט.)

זכר ונקבה באו אל התבה
לתיר במצרים יחדיו השנים;
מים ושכנה הקרוב לה מימים
ברוחותיו היה צריך תמים
ישמעו הוכך בקצות הארץ
ויצא חצר מגוג בני פרץ,
אחרי עברו משם ונחבא בבכצרים
ותשאר מרם עובה ונלמידה,
כי אין עוד הצריך עמדה;
אבל רודפיו השאיתו בין המצרים.

אויפלאזונג דער ראטהזעל אין נו׳ 15.

דעם דייטשען:
(רעכטנגסאויפגאבע.)
דיא גרינדצאהל איזט: 81 אדער 27.

דער חידה:
נבל, לבן,
ריכטיג האבען געלאזט:

בייר ע, דיא הערען: וודא באיעשפרן — מינקאטש, שמעון ליב ארצט — מארגאיז, א. מ. נאלדשטיין אונד מ. י בלאסס — עריליא, י. ח. קראן — פינסקירכען, ווילהעלם פאראכש — פיישקאלם, יאזעף אדלער — בענאסאס, מ. א. וואלפזאנג — טאלאי, מאיר שיקק—נאדור־וואר, יעקב שנימעער — מ. סינעס יאכב. עם. האנג — אלטבינסטרישין, שמואל ביכלער — מאריואש, מ. קרינעטער — יאס־קעיעק־עדיהאו, בערנהארד שווייסס—נעללענסאלי, דוד ברוין — פישקאלם, מ. ה. ריינאו — קאמיאסה, א. טויסקי — וועטשעש.

דאס דייטשע דיא דאמען: מאלווינע ראנג—אילאק, עסטי יאזעפבלישה אונד רזא וויעגער — נאיא, לוירא קלין — מ־קאסאן, נ. ראסה — ה־מאר, אונד דיא הערען: מ. פערלמאן — טיסא־שווי, נ. פעסטנער — דעגש, י. בראוער אונד ה. הארדיסמאן — טשאינא, א. מ. מאשקאוויטש — קלייזענזוג, לעאפארד ווייסס — מע־זא־עטערי.

דיא חידה, דיא הערען: שמעון באכער — בי־דאפעסט, מתתי ראסה — נאדי־קראלי, יאכיס יאזעפ־ששין —עטעטשוואר, אשר אנשיר יונגייז — טיסא־פיירה, סאמעל ווייסס — אונג־סראליטש, איצק נייטאנן — ל־דאזענבערג, נ. ראסה — ה־מאר, מאיר קלין — מ־קאסאן.

פרייטאגס־פאלייטאן.

פרי־דענוואכע איינעס הויזירערס.

(16־טע פארזעצונג.)

VII.

ווייר זינד נון בייס ועכסטען טאגע דער פרייד־ענוואכע דעס הויזירערס אנגעלאנגט. עס איזט פרייטאג. דיעזער טאג וואר יעדע וואכע אין נראססער פרייד־ענטאג פיר אונזערען יאקאב, דענן אן דיעזעס טאגע גינג ער נאך הייזע. ער וואר דארויף בעדאכט, שאן פריהצייטיג אין דער הייטאטה איינצוטרעפען, אום אם זאבבאטה איינצורוהען אונד נייע קראפטע פיר דיא נאכטע וואכע צו זאמטלען. אויף דעם וועגע בעוואנטע ער הייטע נור נאך אבעד־פלאכליך אין איינען דארפערן זיינע נעשאפטע.

יאקאב גינג נאך הויזע. ער דאכטע דאביא אן דיעזעס אונד יענעס: וויא ווירד זיך דיא מוטטער בעפינדען? ווירד איהר נכטס אינגענעחמעס פאסטירט זיין? אונד ראזכען יעטצט נעהט ער רוהיגען שריטטעס אן דעס פענסטער איהרער וואהנונג פארביא. ער גלייכטע, ער ווערדע זיא פיעלליכט זעהען. דאך וואס איזט דאס? דיא לאדען זינד נעשלאסען. איינע נראססע אונרוהע בעמאכטיגט זיך זייגער. צאגערנד נעהט ער ווייטער, דאך ער קעהרט אום אונד פראגט איינע אן דער טהיר שטעהענדע פרויא, וואס דענן פארגעפאללען זייא.

„דיא לייטע זינד שאן טעהרערע טאגע אבוועזענד,“ לוטעטע דיא אויסקונפט.

„אבוועזענד? וואהין זינד זיא?“—דיא פרויא וו אוכטע עס נכט. וואס נימצט עס, יאקאב מוסטע נאך הויזע אבער וואהער קאנגטע עס קאממען. דאסס איהר אייס דע פענסטערן דער מוטטער איין אונגעוואהנליך העללע שיינענגענגעשטראהלטע? עס וואר יא נאך נכט שבת. אונד דיא צוו א קערצען, דיא זיינע מוטטער אם פרייטאג אבענד אנצוצינדען, פסלענטע, קאנגטען יא אונמאנליך זא פיעל ליכט פערבייטען.

ער איילטע דיא טרעפטע הינזוף. דאס קלייגע פאר־ציממער וואר איבעראויס הייז גנוייבעט, דער פוסבארען נעשטייערט אונד מיט איינע אלטען וואללדעקקע בעדעקט אללעס זא פייערליך, וויא נאך גיע עזאר־ע־ר מאס איין. דא שאגר זיינע מוטטער, פעסטליך נעק יידעס. אן דעס טיש, אויף דעס הייטע פיער קערצען אויף דען בלאנקען לייטעטרן פאגנטען. ער פיער איהר אין דיא ארטע אונד דיא דייטסטע איהן לייבעפאדר אן זיך.

„ווילקאממען, מיין הערצענסזאהן!“ ייעה זיא מיט טהראנענפאללטע בליקקע אונד בעזוגנטער שטיממע. נאך דער ערסטען בעגרייסונג פראגטע ער נאך דער אורזאכע דער בעפרעמדענדען אייסערליכקייט. דא שיטט דיא מוטטער שטילל צור קאמטער אונד אפפנטע דיעזעלבע. דא קאם ראזכען, איינאך אבער שאן נעקרייגט, אן דער האנד איהרער מוטטער צום פאטטר.

„איך בריינגע דיר, מיין איינציגער יאהן,“ שפראך יאקאב'ס מוטטער, „דאס מארגען דיינעס הערצענס אונד דיא ברוט דיינער וואהל. פערעהרע זיא וויא איין קליינער, דאס דיר גליקק אונד זעגען בריינגען ווירד. דער פייערע נאטטער וויא מיט אונד אללען!“

וויא ווארד עס יעטצט דעס ארמען הויזירער צו מוטטע! ער קאנגטע זיך אין דיעזעס גרינקסטיגע נאר נכט צוזעטצטענדען. ראזכען זאה איהן מיט אונאייטשפרעכיכער לייבע אן אונד פערבארג איהר הייטס אן זיינע ברוסט. עס וואר צו פיעל אויף איינמאל פיר דאס עטשטעטע הערץ. דיא יאזכע וואר צו גראסס! נון אומאיטטע ער זיינע מוטטער אונד זיינע שווייגעמוטטער.

„זעה, מיין זאהן,“ ערגיפ יאקאב'ס מוטטער דאס ווארט. „דיא וואנדערטס דיך איבער דיא אבעדראשונג, אבער איך וויל דיר דיא ערקלארען. מאן דעס איינגבריקקע אן, דא איך דיינע לייבע צו ראזכען בעמערקטע, בעשלאסס איך אם ששיללען, דיינען הערצענסוואונש צו ערפילען. איך וויללטע דיך אבער מאר ערערע איבעראשונגען ווישען, איך בעמאכטעטע דיך אונד שפאר מיט דיר אבער דיא זאכ. איך מאכטע דיר פארשטללונגען, אונד דיא גינגען אדם נעהאזאמער זאהן. אויף אללעס איין, וואס דיר דיינע מוטטער זאגטע. דיא וואיסטעטע יא, וויא שייא דיא דיר אזט. אונד דיא דיא אללעס נור צו דיינעס בעסטען מיינען קאנן. אם שטיללען אבער אר־בייטעטע איך אן דיינעס גליקקע. אם מאנן האבע איך אן דייגער אויסטאטטונג נעטאגגען אונד אין דער נאכט ארבייטעטע איך פיר פיעטרע לייטע, אום דיא 66 טהאלער פיר דיא פיטמא „דיינע שטערן אונד קאסטאניע“ צוזאמ־מענצוברינגען, מיט דער דיא אן פערבינדונג שטעהטע. איך לעגטע פפענגע צו פפענגע, אום דיא סיממע צו־זאממענצוברינגען, דענן איך וואללטע, דאסס דוא שווי־דענפייא אונד זארגענלאז אין דען עהטשטאנד פרי־פעסט.“

(שלוסס פאלגט).

אונד איהרע הייזער אונד בעוויטצונגען פערלאססען. פעלע פאן איהנען קאמען נאך באנראד אונד איהר־טען אין דען שטראססען, ווייא אין דען זינאגאגען אונד יידישען לעהרהייזערן דיעזער שטארט הערים. דער שטאטטהאלטער פאן באנראד ערבארמט זיך איהרער אונד איבערלעבסם איהנען געשענקווייז אין נראססעס געבעטע אין דער נאהע דעם דארטיגען יידישען פריעדהאפעס. דאמיט זיא דען באריין בע־ארבייטען אונד שפאטער אין דיא לאנג קאמען, דארט הייזער אייפצובויען. דיא אנגעזעהענען יודען באנראד'ס האבען פיר דיעזע ארמען, אים קורדי־סטאן געקאממענען גלויבענסגענאססען געלדזאממלונ־גען פעראנשטאלטעט.

" (דיא פערלען דער קאנינין.) קאנינין ווי קטאריא פאן אנגלאנד האט גי־לרך אים פערזעהען דרייא פערלען אים ווערטהע פאן פיעטזיעזע גולדען פערבראנגט. דיא האדע פרייא האטטע דיא פערלען, אין אין שטיקק ווידע־פאפיער אינגעווינקעלט, אונד איהרעם שרייבטישע לינגען. זיא שרעיב איהנען בריעף, דיענטע דאנן דיא פעדער מיט דעם פאפיער אונד וארף דיעזעס זאמטט דען פערלען אין דאס קאמינפייער. דיא אשע ווארדע שפאטער הורכזוכט. אבער פערגע־בענס. אייף אנפראגע דער קאנינין בייס האת־יבעלער, אב פערלען פערבראנגען, נאב דיעזער אייגע מנאדיגע אנטווארט.

" (דיא צאהל דער ווירען אין לאנדאן) בעטראגט נאך דען נייעסטען שטאנ־טיסטישען ערמיטעלונגען דיעזר 47,000, אונטער דיעזען זינד מעהר אלס הונדערט יודען, וועלכע אין איינקאממען פאן יץ 10,000 פפיזר שטערלינג (אהנעצו 120,000 גולדען) יאהרליך האבען. פערצעהנהונדערט יודען האבען אין יאהרעסאינקאממען פאן יץ 1000 פפיזר. אכטהונדערט יודען אין יאהרעס פאן יץ 500 פפיזר.

" (איין ווארטער ווי־ען.) דאס בוקא־דעסטער „מאגנבלאטט" מעלדעט, דאסס דיעבעהוב־דערט יידישע פאמיליען אין יאסס זיך עגטע־שראססען האבען, נאך בראילען אייסצו־וואנדערן אונד פאס באראן הירש הויצו מיט דער נאטה־ווערדיגען אונטערשטטצונג פערזעהען ווערדען. דיא בעאמטענען, זיך דאריט דער לאנדעסהויפטמאנ־צו ווידמען.

" (מאדעס פאלה.) אים אסאר ערהאלטען ווייר דיא נאכריכט פאס אבלעבען של תרוני הצדיק מ"ה פסח שרי־ב ערזל. דער פערבריכטונג ווארד דער פאטער דעם הארטיגען ראב־בונערס אונד צי־בונטע זיך דורך בעזאנדערע פראב־מיקייט אונד נאטטעספסרכט איס. אן דיעם נראבע הינטלטען הרבנים הנאגים דק"ק דאמאנ' וק"ק טארנאק־סט. - מ"ק לאש ערגייפענדע הספדים.

" (האהעס אלטער.) דער אלטעסטע איינוואהנער בערלין'ס, איין יודע, נאמענס ווי־טט־קאוס־ק', איט דארט דיעער טאגע נע־שטארבען. ער שטאנד אים אלטער פאן 102 יאהרען אונד הונטערלעבסם איינע נאכקאממענשאפט פאן 66 זעהנען בין אינס פיערטע גליעד. - אין האאג שטארב קרצליך אינער גלויבענסגענאססע ה. איי־טהאוען, וועלכער פיר זיינ טאפפערקייט אים יאהרע 1815 פאן דער נעדערלאנדישען רעגיע־רונג איינען אדדען אדעלען, אים אלטער פאן 103 יאהרען. זיינ נאטטען מיט וועלכער ער 75 יאהרע אין גלוקקליכער עהע לעבטע, איט הייטע 93 יאהרע אלט. - אין טריפאלים פערשיעד דיעזער טאגע אין יידישער נריה, נאמענס יוסף שושן, אים אלטער פאן הונדערטזוועבצעהן יאהרען. דערזעלבע יאר נאך איינע טאגע פאר זיינעם טאדע אים פאלגען בעטטעע נייסטער אונד קאר־פערליכער קראפט.

" (זעלבסטמארד אינגעס אבערשטהלרכטער.) מאן שרייבט אינס אים סטראפפקא: אמסטאג פריה 7 אייהר וואהרדע דער הייזעע אבערשטהלרכטער פאן דעם ראאד דער אין דאיריען קאם אים בעגע־גע. דיא שלאפפ דורכשאססען, טאדע איפפעזיגען, דער שנעלל הערבייגעהאלטע אדצט. דאדמאראד גלוקקק. קאנגטע נור דען טאד קאנשטאטירען; וועלכער טיפסטע אפאדע נאך דעם שיסס ער־פאלגט זיין. נעכען דעם בעטטע לאג דער דייאל־ווער. פאס נאנצען הייזפיזיאנאל האטטע נעמאנד דען שיסס נעהאדט. אלס נייגד דעם וועלבסטמאר־דאטטיסס אן, דער אבערשטהלרכטער בע־פאסטע זיך שאן לאנגסט מיט וועבסטמאדד־נע־דאנקען, אינמאר וואהרדע אים שאן דיא פיסטאלע נעיואלטאם עגטריססען. אבערשטהלרכטער קא־לאמאן ע ווא הטעלאסס איינע טרייגדע ווט־ווע אונד צוויא קוגעל: איינעס אים אלטער פאן 5 אונד אינעס פאן 2 יאהרען, איינ הייזעס אים טיפ־טיפ פאנד מאן 11 בריעפע אן גלייבער אונד נעטע פרייגדע. ווא אייך אן דען הייזעגען פאדשטע דער דער אייד, נעמייגד אונד אן דען אדסס־נייסטלרכען. דער בריעף אן דען פאדשטעדער לוטעט ווא פאלגט: „דערר פרייטמאן! אייך שטעהט אם דאנדע דעם נראבעס אונד בטטע וא, פאדדערן וא פאן מייגער אדמען פרייא דיא 200 גולדען. דיא אייך אייגען שולדיג בין. - נעכט. אייך בטטע וא, דא וא דאך אין נעטעם הערן בעוטצען, מייגע פרייא אין רוהע צו לאססען; אהנעדיעס בלייבט אידר נעכט וא פיעל. דאס דיא שולד דעككט. דער אללמאכטיגע נאטט ווירד דען שא־דען אייהנען ערזטעצען. בטטען וא אייך דיא אנדע־רען אזראאליטען מייגער ארמען פרייא רוהיג צו גע־בען. נאטט ווירד וא דאפיר זאגען, אונד אייך שליעססע וא אללע אין מייגע לעטצטע געבעטע אין. אייך פלעהע דען זאגען דעם גע עבטען נאי־טעם אייגע אללע הראאב. לעבען וא יאהל אונד גלוקקליך. אייא קאלמאן. אין אללען בריעפען, וועל־כע זאממטליך פאס 20 אנגער האטרטזוד, וא אייך אין דעם אין אייגען הייזעגען יידישען בריעף נאמענס שאנגעל דער בטטעם בטטעם ער. מאן מאגע אין אייגע פאמע ווא אייגען גייאיליכען ארבייטער צו נראבע טראגען אונד אין נעבען זיינעם פאר אהרען פערשטארבענען קינדע בעשטאטטען.

" (פראצעסס ווילזאן.) נגגען ווילזאן דען שווייגעריאן דעם פרייהרהן פראוזענען דער פרייהצאיטען דעפוטירטן הערדן גרייזי פירדעט אם 16-טען ד. מ. פאר דעם פאר־ווער פאלאיא-גערכטס דיא שלאסספערהאנדלונג ווי־גען דעם ארדענסטייזרעלס שטאטט. דיא פער־האנדלונג איט אייף דדיא טאגע אנבעראמט אונד דיא אנקלאגע לייטעט אייף בעטרוגג.

אייוויזדטאט-אנטיסעמיטיסמוס.

אין דער אייוויזדטאט צו ווירן ווירקט ווט עטייא 14 יאהרען אונער גלייבענסגענאססע דערר פראפעססאר סאלאמאן מאיער. ער איט פראפעססאר אן דער יידישען פאקולטאר. צוי צייט ווייער ערזעגונג ווארד דער אנטיסעמיטס־מוס נאר נוכט אין מארדע אונד אם קאם עס. דאס דער פראפעססאר פיר שטראפפעטטפלערדע אן דערזעלבען אייוויזדטאט. הערר פראפעססאר ווא הלבערג קיינען אנשטאנד נאהם. דען דעפאדאנגערן יידישען וארטסטעמם צו עמ־פפעהלען. טראטצדעם דיעזער יידע ווארד. הייטע איט אבער פראפעססאר ווארהלבערג אנהאנגער דעם אנטיסעמיטיסמוס. אונד אלס וארלבער מאכטע ער דען פערזאג, דען יידישען פראפעססאר סאלא־מאן מאיער צו פערדראנגען. דאס מיטטעל, דעססען ער זיך הייטע בערעגטע איט אין עכט אנטיסע־מיטטעטען: עס הייססט: פאלשיינג.

אים ווירען ווירד הערבייבער פאלגענדעס בעריכטעט:

דער נייעסטע שקאנדאל אן אייגענער אייי־ווירטאט בעטטייפפט דען בעקאנטטעטען שטראפ־רעכטלערער אן דערזעלבען. פראפעססאר מיינע פרייא אין רוהע צו לאססען; אהנעדיעס בלייבט אידר נעכט וא פיעל. דאס דיא שולד דעككט. דער אללמאכטיגע נאטט ווירד דען שא־דען אייהנען ערזטעצען. בטטען וא אייך דיא אנדע־רען אזראאליטען מייגער ארמען פרייא רוהיג צו גע־בען. נאטט ווירד וא דאפיר זאגען, אונד אייך שליעססע וא אללע אין מייגע לעטצטע געבעטע אין. אייך פלעהע דען זאגען דעם גע עבטען נאי־טעם אייגע אללע הראאב. לעבען וא יאהל אונד גלוקקליך. אייא קאלמאן. אין אללען בריעפען, וועל־כע זאממטליך פאס 20 אנגער האטרטזוד, וא אייך אין דעם אין אייגען הייזעגען יידישען בריעף נאמענס שאנגעל דער בטטעם בטטעם ער. מאן מאגע אין אייגע פאמע ווא אייגען גייאיליכען ארבייטער צו נראבע טראגען אונד אין נעבען זיינעם פאר אהרען פערשטארבענען קינדע בעשטאטטען.

" (פראצעסס ווילזאן.) נגגען ווילזאן דען שווייגעריאן דעם פרייהרהן פראוזענען דער פרייהצאיטען דעפוטירטן הערדן גרייזי פירדעט אם 16-טען ד. מ. פאר דעם פאר־ווער פאלאיא-גערכטס דיא שלאסספערהאנדלונג ווי־גען דעם ארדענסטייזרעלס שטאטט. דיא פער־האנדלונג איט אייף דדיא טאגע אנבעראמט אונד דיא אנקלאגע לייטעט אייף בעטרוגג.

פאלליעטאן.

דוועל־וואיטה אונד מאנגעסמוטה.

(11-טע פאָרטשעטצונג.)

איזט עס נוכט נגגען אללע פערגנוגסס גגהאנדעלט," פוהר הענגער פאָרט, „דיא ווערהרהרטס שעללונג דער פר־לעטצטען עהרע פאס צוסאלל, אדער דאאגן אבראגנג צו מאכען. דאסס דער אייגע נעשוקקטער מיט דען וואאסגן אומגעגגהען ווייסס, אלס דער אנדערע? דער בעליידיגטע אונטערלייגטע מייסטגנס, דא ער וועגגער יוהיגגס בלוט צו בעוואהרען פערמאג, אלס דער בעליידיגטע."

דער לייטגאנט פרעסטגט דיא לייפפען צוזאמגען, ער צוזאגנג זיך יעדאך, דוהיג צו ווייעדרען: „יעדגס דינג האט צוייא ווייגען אונד קאגן פערשיעדגן אייגגאפאסס ווערדגן. וואס דיא אייגגען אייפוואגס דעם ראגען מיטגפר־אדפעס נעגגגן, אייגט ווייס ווייגגער דיא נאך נוכט נאגגן אונגגגאגגגגגען שפור אייגער ווערלטגהיגגן שפאק־תעיגגגן ווייפפעדדיקייט. עס בעשפעגהען פיגגע אנדערע נעבייגגע, דערגן עקוייפפעגגן וועגגיגער בעדעכטגגס אייגט, אים פיר ווייגג אייגגגע עהרע, אדער פיר דיא עהרע אייגגער פהרי־ערען פערזאגן דאס לעבגגן אייגגע וגגגגגן. ענדדיך ווערדגן דיא דאך צוגגגגגן, דאסס אייגן מאגן אייגגע לאגגגגן קאפפגגן קאגן, וועלכגע אייגן דדוועל אונאייפוויכלך מאכגגגגג

פאפיער אינכויפסוועללע.

400	באָגען 8׳ לינירט בייעסאַטיער 84 קר., שטאַרק	1,20
400	ווייסע קאָווערט 80 קר., פין שטאַרק	1.10
500	באָגען שרייבאַטיער 1,40 קר., דיקעס	1.90
250	„ נישטעסטעפאַמאַס בייעסאַטיער	
	בלויא קאַירט 1.30 קר., שטאַרק	1,60
1000	שטיק האַנדקאָוועריטס פל. 140, פאַרבע פעסט	2,10

ניי יידעדיגע זוקייער 5%. פעדיאַנדט פער נאַכנאַהמע. לאַנד פאַן פאַקס, זאַקע, שטאַנאַט אינד זינגעלאַקע.

Marcus Silberstein

Papierwaarengeschäft

Wien, II., Lilienbrunngasse 18. (Z)

מצות-מאַשינע,

נור איינמאַל געבראַוכט, אין פאַרצייכנעטס צו שטאַנדע קאַפּאַלעסט, מיט זאַמטליכען האַנדווערקצייגען גילרינג צו האַבען בייא

Podvinecz u. Heisler,

Budapest, vaczi-ut 27 szám.

FEIWEL LIPÓT

Budapest, Aradigasse Nr. 60.

פאַבריק פון מאַשינען פאַר מצות

אַלאַלע מיט אַ האַנד ווערן דיא מצות אין דיא מאַשינע אַרייגעלעגט, דאַנן ווערט דיא מצה אַלס אַ גאַנצע אַרויסגעשניטן.

ווייטע פיר דעאַרינג-פאַבטער.

רום, שלייאַוויטש, טרעבער, ליקאָרע אונד עסיג עריינט מאַן אינדע אַפּאַראַט בלייבענד מיט עסענדען אינד אַטמעריישען אינד אַן

אַרנאָלד וואַטעריך

ווייסע טיבאַקנאַסע, נעגענאַנד דעם אינד אַפּעריירט פעדינד: דייטשלאַנד, ווייבאַרעס נלי, בעדרן, עגזיטיגנפּיזוטיר, מיטטעל נעגען אַלדע ווייב-קראַנקהייטען עצט, פעדינד: הימבעריאַפּס אונד ציטראַנזיאַפּס פיר נאַכט-פילליגע. דאַנן: מיטעל נלאַנזיבסע וואַשבלייבאַרבע. קאַרבאַלווייזע אונד מאַרבאַלקאַלק. פרייזקוראַנט אונד מאַנזיפּלאַנאַנסבעדע אין אַלען שפּראַכען נראַטיס.

STERNBERG ARMIN,

Musik-Instrumenten-Fabrik,

Budapest, VII. Bezirk, Kerepeserst. 36.

נייעסטע אַמעריקאַנישע מאַשינען מיט 12 קלאַפּען, דורך לייכטע פּעדאַלען אין דאָס מינדעסטע קשיעדען דיא זעלבע אַלס אַ נאַנצע אָרקעסטער. פרייז 2 פל. מיט 300 פער פערשיעדענסטע מוזיק. אינשטרומענטע אילוסטרירטע קאַטאַלאָג נראַטיס אונד פראַנקאָ. אינדער אַמעריקאַ אינד אַמעריקאַנישע פאַבריקאַנטע אילוסטרירטע קאַטאַלאָג.

ק. אונד ק. אויסשל. פרייז.

וואש- אַו. אויסוו נדעמאַשינע,

דיסעס דאַזיגעל עהרליך, וואַשט אין 8 מינוטען איינע אַנצאַהל וואַשע, ענטשפּרעכענד 100 מאַשינען־וואַשע אין 10 העמדען עצט. באַלאַנס ריין, אָהנע דיזעלבע צו צו בעשאַדיגען, וואָס ווייטער, לויט אַלע־ה־ה דער פעדיזיטענען ווי־קאַמפּיס אָגען בייא מעהרדרען אַנ־ אונד אויסלאַנדישען נעווערבעאַיס־ שטעלונגען אַלס דיא צוועקקענטשפּרעכענדסטע אַו. לייסטונגספאַהיגסטע וואַשמאַשינע דורך אויס־ ציינונגען אַנערקאַנט: בעריטס מיך פערנער אויף דיא לאַבעדרען אויסשטעלונגען אַלדער פאַרטיגען, בייא דענען זיך מיינע מאַשינען אין נעבריינד בעזיצען, וווא זיך דיזעלבען אַלס אַ יסנעצייכנעט בעוואַהרען, זאַ שטעהען בעריישס בייא דען מייסטען שטאַדטען, וואַשאַנשאַלטען, קראַנקענהייזען, האַטעלס אונד נראַסע־ דען הייזהאַלטונגען עטצ. דיס אַנ־ אונד אויסלאַנדעס אין פערשיעדענונג אונד עמפּפעהלט איך העמדיג זיך ווערען עס אנקויפן.

Daniel Ehrlich,

Budapest, Csengerygasse. 53.

פאַבריקסקאַנצלייא: אויסקינסטע אונד פּראַשעסטע זאַמטע פרייזקוראַנט גראַטיס.

דיא קאַלט, קאַנט. פרייז. דאַמ־ת־ציכאַרינג־פאַבריק

פאַסט מאַיערהאָף אַו. ווייטמאַיער

אין טאַרנאַו (גאַליציען)

ערצייגט אַלע אַרטען סיגאַראַט־קאַפּסעל פיינסטער קוואַליטאַט צו בילליגסטען פּרייזען אינטער גאַראַנ־ צייט כשר של כר נאַטי צדיקי ומנוי וכפרט של הרבנים הצדיקים הקדושים נאַטי אדון אשר מפיהם אני חיים ומימיהם אני שותים בקשת מיה משה דוד פ ר י ע ד מ אַ נ ן שליט״א מטשערטקאָוו ומיה יחזקאל ה אַ ל ב ע ר ש ט אַ ם שליט״א משעניאַוא ומיה בריך ה אַ נ ע ר שליט״א מוויזניצא, ובכתי הצדיקים אינם משתמשים רק בהציכאַריע הזאת כאשר הוידו בעצמם בכתבותיהם.

פרייזליסטע עס הכשרים נראַטיס אינד פראַנקאָ.

K. K. Prov. Galizische Dynamit-Cichorien-Fabriks-Gesellschaft

FAST, MAYERHOFF & WITTMAYER Tarnow.

Nur echt mit dieser Schutzmarke.

Professor Dr. Lieber's

Nerven-Kraft-Elixir

zur dauernden Heilung der hartnäckigsten Nervenleiden, besond. Bleichsucht, Angstgefühle, Kopfleiden, Migräne, Herzklopfen, Magenleiden etc. — Näheres besagt das der Flasche beilieg. Circular.— Gegen Einsendung oder Nachnahme zu haben i. d. Apoth. in Flaschen à fl. 2.—, 3.50, 6.50.

Haupt-Dep.: Apoth. Josef von Török Budapest.

Alte berühmte echte

S. Jacobs-Magentropfen

der Barfüsser-Mönche.

Zur sicheren Heilung von Magen- und Nervenleiden, auch solcher, die allen bisherigen Heilmitteln widerstanden, spec. chronischer Magencatarrh, Krämpfe Angstgefühle, Herzklopfen, Kopfschmerzen etc. Näh. in dem jeder Flasche beilieg. Prospect. — Zu haben i. d. Apoth. 1 Fl. fl —.60 kr., gr. F fl. 1.20.

Haupt-Dep.: Apoth. Josef von Török Budapest.

מצבות.

אַרנאָלד מאַרקוס גראַבשטיינהאַנדלער

Budapest, Waitzner-Boulevard Nr. 5.

(אַן שכת אונד יום טוב געשעליסן.)

עמפּפעהלט זיך אַלדען אַנדען, וועלכע דיא טייערע פּסלעכט דעם גראַבשטיינזעטצען צו ערלדען האָבען. — זעהר שאָנע גראַבשטיינע אויס מאַרמאָר אונד גראַנים זינד אין גראַסער אויסוואַהל פאַרהאַנדען. קאַרדעקטע גראַבזיינגען, זעהר שאָנע שריפט. שען מיט עכטער פערגאָלדונג ווערדען בעסטענס אויסגעפירט.

Sternberg et Comp.

Budapest, Rombachgasse Nro. 16., Ecke Königsgass

ווייר אַפּערירען פערנאַמענט מולות פערהעלאַן פאַן 4 ביז 15 פל., סטרי תורה נייא מסורים מוכה ס ונאַמוים פאַן 100 ביז 200 פל., מלות דייטש אדער אונגאַריש אינבער־ זעצט א 10 קר., תכריכין של סמה א 5 קר., דייטש אדער אונגאַריש א 10 קר., נעבענדען 20 קר., מחזורים מכל השנה 50 קר. איבערזעטצט פאַן 1 ביז 5 פל. סידורים פאַן 10 ביז 50 קר. אין סאַמט אדער ביינאַיינבאַנד פאַן 1.50 ביז 10 פל. חומשים פאַן 50 קר. ביז 5 פל. מיט רש״י איבערזעטצונג דייטש א 4 פל. אונגאַריש בראַשיט, שמות פאַן הייגרוך דייטש 1,20 פל. תנ״ך פאַן 1.50 פל. ביז 10 פל. נייעס ווייגער ש״ס הערערבאַנד 27 פל. מיזלנא 45 פל. קליינעס וואַרשויער ש״ס פאַן 12 ביז 15 פל. שו״ע כתב סופר על ש״ע ש״ע 1.20 פל. אח״ת ידי (1.5 פל. ציור חמים מהגי מ״ה שמואל שטעלקא 1,20 פל. אדלע פאַרטען נייע אונד אַלטע זעלטענע ספרים, פאַן ווערכען ווייר אויך צו יעדער צייט קויפען. א אַזוואַל־סדרים נראַטיס פאַן 2 ביז 15 פל. זידע פאַן 3 ביז 20 פל. עטיות אדער נאַלדבאַרטען. אחר־ צייטאַנדלען מיט 50 יאַהרינער בעדינגונג ווערדען אויף דאָס שאַנסטע אויסגעפירט א 1.20 פל. פאַנקא צוגעשטעלט. אַלע נאַמענען נאַלדשטיקערייען אויף פרוכט מעגען א״ה. ווערדען אויף דאָס שאַנסטע אונד בילליגסטע אויס־ נעפירט. אין דער בוראַפּעסער לאַנדסאַויסשטעלונג וואַרדע אינערע אַרבייט מיט דעם I. פרייז, נראַטיס מע־ דאַיללע, אויסגעצייכנעט.

שטערנבערג עט קאָמפּ.

בודאַפּעסט, ראַמבאַכגאַסע נו. 16.

טל פסח.

שלייאַוויטש של פסח מיט הכשר פאַן הרב הגאון אב״ד דפה. אינגעגע עריגינעל. בעסטע קוואַליטאַט. פערזענדט אויך מיט נאַכנאַהמע אין נעבינדען פ. 20—50 ליטער פיר 36 קר. פר. ליטער.

„	„	34 „	100—50 „ „
„	„	33 „	250—100 „ „

אין נעבינדען פאַן 250 ליטער אויפיערטס 30 פר. פער הונדערטליטער.

אַלדעס זאַמט פאַס, אַב באַהנשטאַציאָן Szilágy Somlyó.

Baruch Steiner,

Sliwovitz-Händler in Szilágy-Nagyfalu.

וכנגד עקרים טעגען.

אין ווייס ערד לאַנגער צייט הער בעשטעהענ־ דעם רעאַלעריטעם אַרטיקל. כעשר נאַטטרירען אונד ווייטערגעהאַלטען אויף ווערד דעבאַטעם פאַסטען. ווייל ווענען פאַרגעזיכטעם אַלטער אונטער ווערד פאַרטיילטאַפּטען מעדיצינען פערקויפט.

דעפעלקטירענדע וואַלען אונטער שטיפט אין דאָס עקספּעריצאַ אויהרע אַפּפּרעטע אויס־ שיקען.

משרי לחג הפסח

אין ערגיבע מיר הייטיגע דעם פ״ט פיטל־ קום דיא האַפלינג אונציעג צו מאַכען. דאָס מאַן בייא מיר בעקאַמען יין כשר לחג הפסח בלו שום חשש חמץ, וויא אויך שליוויטען צו דען בילליגסטען פּרייזען, ווייטע פאַן 20 קר. פער ליטער אונגאַריש מיט 3 פל. שליוויטען פאַן 35 ביז 80 קר׳ פער ליטער, אונד ווייד אין יעדעס נאַד זא קליינע קוואַנטום אייפרכטעטס פעפקטאַירט. עמבאַלאַשע ווייד צום קאַסטענפּייז בעזעגענט. דעפּעזיטען שטעהען מיאַיי ווייגע צו דיזפּאָזיציאָן. אי. צ. מיהרם הנ׳ אב״ד דק״ק נאַלפעטש. מהרם הנ׳ אב״ד דק״ק נאַי־מיראַלי. מהרם הנ׳ אב״ד דק״ק קליינוואַרדיין. מהרם הנ׳ אב״ד דק״ק שטעגעש. מהרם הנ׳ אב״ד דק״ק סטראַפּקא אונד מהרם הנ׳ אב״ד דק״ק נראַס־ וואַרדיין.

אום נעגיינטען צושפּרוך בישטעט ערגעבענסט הק׳ ישראל מנחם ב ר ו ן, בק״ק טשעשטעוויטץ.

Isr. BRAUN, אדרעסס:

Gálszées (Zempliner Comitat, Ungarn)